

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 573/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a maloletej [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED], [REDACTED], všetci [REDACTED], zastúpených advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, Rožňavská 2, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 14 Er 1376/2015 z 19. augusta 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] a maloletej [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostný návrh

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a maloletej [REDACTED], [REDACTED] (ďalej spolu len

„sťažovatelia“), zastúpenej zákonnou zástupkyňou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], všetci [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 14 Er 1376/2015 z 19. augusta 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú ako oprávnení účastníkmi exekučného konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 14 Er 1376/2015 (ďalej aj „exekučné konanie“), ktorého predmetom je vymáhanie výživného proti povinnému [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „povinný“). Exekúciu vykonáva súdny exekútor [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „súdny exekútor“) pod sp. zn. EX 234/15.

3. Podaním z 29. novembra 2018 si sťažovatelia u súdneho exekútora uplatnili ďalšie trovy exekúcie v celkovej sume 236,75 €. Súdny exekútor vydal 3. januára 2019 upovedomenie o ďalších trovách exekúcie, proti ktorému podal 28. januára 2019 povinný námietky. Okresný súd uznesením sp. zn. 14 Er 1376/2015 z 1. augusta 2019 námietkam povinného v časti 181,95 € vyhovel a vo zvyšnej časti námietky povinného zamietol. Sťažovatelia podali proti prvému výroku tohto uznesenia sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením zamietnutá.

4. Sťažovatelia nesúhlasia s právnym posúdením veci okresným súdom. Okresný súd podľa ich názoru *„svoje rozhodnutie založil na arbitrárnom právnom názore, ktorý predstavuje zjavné popretie znenia zákona, jeho účelu a významu, elementárnej logiky aj desaťročia zaužívaného výkladu“*.

5. Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vo veci samej nálezom rozhodol:

„1. Okresný súd Nitra svojím uznesením zo dňa 19.08.2020, č. k. 14Er/1376/2015-205 porušil základné právo sťažovateľov zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Uznesenie Okresného súdu Nitra zo dňa 19.08.2020, č. k. 14Er/1376/2015-205 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Nitra je povinný zaplatiť sťažovateľom náhradu trov konania na účet ich právneho zástupcu do dvoch týždňov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené

zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12 Podľa § 13a ods. 2 písm. c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) odmena vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny patrí za tieto úkony právnej služby: ak ide o výkon rozhodnutia alebo exekúciu, prevzatie a prípravu zastúpenia, návrh na začatie konania, vyjadrenie k takému návrhu, zastupovanie na pojednávaní, odvolanie proti rozhodnutiu a vyjadrenie k takému odvolaniu.

13. Podľa § 13a ods. 5 vyhlášky za úkony právnej služby, ktoré nie sú uvedené v odsekoch 1 a 2, patrí odmena ako za úkony, ktoré sú im svojou povahou a účelom najbližšie.

III.

Sťažnostná argumentácia a predbežné prerokovanie vecí ústavným súdom

14. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti argumentujú, že náhrada trov právneho zastúpenia je upravená vyhláškou, ktorá neurčuje taxatívny, ale demonštratívny výpočet odmeňovaných úkonov, čo je podľa ich názoru výslovne a úplne jasne uvedené aj v § 13a ods. 5 vyhlášky, ktorá je už „*mnoho desiatok rokov*“ založená na zásade, že sa nahrádzajú všetky účelne vynaložené trovy. Okresný súd napriek uvedenému nepriznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní, a to za „*žiadosť o zadržanie vodičského preukazu, sťažnosť na priesťahy v exekučnom konaní, oznámenie o strate výhody splátok, predloženie rovnopisu rozsudku o znížení výživného, podnet na doplnenie uznesenia 14Er/1376/2015-66, oznámenie na OO PZ ZM vo veci zadržania vodičského preukazu oprávneného, oznámenie na OO PZ ZM vo veci (ne)zadržania vodičského preukazu*

povinnému, podnet na vykonanie kontroly SKIS MV SR vo veci (ne)zadržania vodičského preukazu povinnému“.

15. Sťažovatelia nesúhlasia s právnym názorom okresného súdu, ktorý uviedol, že musí existovať určitá minimálna požadovaná miera blízkosti, obdobnosti úkonov a pokiaľ táto nie je dodržaná, náhrada za takýto úkon nepatrí. V tejto súvislosti uvádzajú: „Ust. § 13a ods. 5 vyhl. č. 655/2004 Z.z. vyjadruje demonštratívnosť výpočtu úkonov v odsekoch 1 a 2, t. j. jeho významom je, že odmena patrí advokátovi za každý účelne vykonaný úkon a to bez ohľadu na to, či je uvedený vo výpočte úkonov v odsekoch 1 a 2. Zmyslom citovaného ustanovenia v žiadnom prípade nie je, že odmena patrí iba za taký úkon, ktorý je niektorému z demonštratívne uvedených úkonov obdobným, ale naopak, odmena patrí za úplne každý účelne vykonaný úkon a pri stanovovaní výšky odmeny sa musí použiť sadzba za úkon, ktorý je svojou povahou a účelom najbližší.“

16. Ďalej sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že okresný súd náhradu trov za konkrétne úkony sťažovateľom nepriznal vzhľadom na ich neúčelnosť, keďže napadnuté uznesenie vychádza z názoru, že náhrada patrí iba za taxatívne vymenované úkony, a preto sa okresný súd už účelnosťou žiadneho z úkonov ani nezaoberal.

17. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušeníach základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Pri uplatňovaní právomoci podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery

zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 19/02, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

18. Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

19. V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

20. Ústavný súd uvádza, že z napadnutého uznesenia okresného súdu v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 14 Er 1376/2015 z 1. augusta 2019 sa presvedčil, že sťažovatelia dostali odpoveď na všetky svoje námietky, ktoré sú totožné s námietkami tvoriacimi obsah tejto ústavnej sťažnosti. Z prednesených argumentov nevyplýva nič, čo by posunulo prerokovávanú vec do ústavnoprávnej roviny.

21. Okresný súd v napadnutom uznesení presvedčivo odôvodnil záver, na základe ktorého nebola sťažovateľom ako oprávneným priznaná náhrada za ďalšie trovy právneho zastúpenia v exekučnom konaní tak, ako boli ich právnym zástupcom vyčíslené jednotlivé úkony právnej pomoci. Okresný súd svoj právny názor založil na argumentácii, že za úkony právnej služby, ktoré nie sú uvedené v § 13a ods. 1 a 2 vyhlášky, patrí advokátovi odmena ako za úkony, ktoré sú im povahou a účelom najbližšie. Podľa tohto ustanovenia nemožno teda vyúčtovať akékoľvek úkony právnej služby, ale len také, ktoré sú povahou a účelom najbližšie úkonom uvedeným v odsekoch 1 a 2 tohto ustanovenia vyhlášky. Okresný súd poukázal na skutočnosť, že v exekučnom konaní vyhláška obmedzuje odmenu len na úkony právnej služby uvedené v § 13a ods. 2 písm. c) vyhlášky, pričom ide o špeciálne ustanovenie k ostatným ustanoveniam o úkonoch uvedených v § 13a ods. 1 a 2, ktoré vylučuje aplikáciu ostatných ustanovení týchto odsekov. Preto potom v zmysle § 13a ods. 5 vyhlášky za úkony právnej služby uskutočnené v rámci exekúcie, ktoré nie sú uvedené v § 13a ods. 2 písm. c), bude patriť odmena ako za úkony, ktoré sú im svojou a účelom najbližšie, a zároveň, ktoré sú vymedzené v ods. 2 písm. c) tohto ustanovenia. Vzhľadom na uvedené pokiaľ okresný súd konštatoval, že úkony, za ktoré sťažovateľom nebola priznaná náhrada trov konania, nie sú svojou povahou blízke k žiadnemu úkonu uvedenému v § 13a ods. 2 vyhlášky, a preto tieto úkony nie je možné zahrnúť medzi odmeňované úkony, nemožno tento jeho záver považovať za svojvoľný. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že sťažovatelia nepredkladajú žiadne argumenty, prečo by podľa ich názoru malo byť považované napr. ich advokátom vyúčtované predloženie rovnopisu rozsudku za úkon právnej služby a v prospech svojej argumentácie okrem ich tvrdenia o rokmi zaužívanom právnom výklade nepoukazujú ani na jediné súdne rozhodnutie.

22. Napadnuté uznesenie okresného súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok právnej argumentácie odôvodňujúcej záver okresného súdu o nepriznaní všetkých advokátom vyúčtovaných trov právneho zastúpenia, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov v rámci rozhodujúcich skutočností, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom okresného súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe

na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

23. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy totiž nepatrí právo účastníka konania dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré účastník konania predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

24. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ich ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy, alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu